

MOŽNOSTI REEDUKACE ZRAKU PŘI KOMBINOVANÉM POSTIŽENÍ

Veronika Stoklasová

VÍTKOVÁ, M., ŘEHŮŘEK, J., KVĚTOŇOVÁ – ŠVECOVÁ, L., MADLENER, I. *Možnosti reedukace zraku při kombinovaném postižení*. Brno : Paido, 1999. ISBN 80-85931-75-3

Již v roce 1999 vyšla kniha *Možnosti reedukace zraku při kombinovaném postižení*, na jejímž vydání se podíleli 4 autoři z řad speciálních pedagogů a oftalmologů nejen Masarykovy univerzity v Brně, ale také jedné ze speciálních škol v Německu.

Sami tvůrci v úvodu napsaném profesorkou Vítkovou udávají, že podnětem pro vydání knihy byla zajímavá disertační práce jedné z autorek, kterou předložila k obhajobě na MU v Brně. Publikace byla vydána především proto, aby částečně doplnila mezeru a zájem po dílech podobného druhu a tím reagovala na poptávku z řad studentů magisterských a bakalářských oborů studia speciální pedagogiky a absolventů kombinovaného studia téhož oboru.

Již první kapitola zaujme svým tabulkovým znázorněním počtu žáků s kombinací vícero postižení v závislosti na žácích s tzv. čistou vadou. Na základě těchto tabulek pak autoři vysvětlují nutnost vydání této knihy.

Anatomii zrakového analyzátoru, jeho funkcím a jeho základním vadám se věnuje kapitola druhá. Čtenář v ní nalezne přehledný popis zrakového analyzátoru a fyziologii zraku, jež jistě postačí pro potřeby speciálního pedagoga. Pokud se zaměříme na choroby zrakového analyzátoru, nalezneme zde, již s ohledem zaměření knihy na dětský věk, pouze základní choroby zrakového analyzátoru a také přehled možných úrazů oka.

Ve třetí kapitole, jež se zabývá výchovou a vzděláváním dětí se zrakovým analyzátozem, najdou studenti, a samozřejmě nejen oni, velmi dobrý základ k problematice osob s poruchou binokulárního vidění, k jejich léčbě, reedukaci i speciálně pedagogickým postupům. Jednou z podkapitol třetí kapitoly je i speciálně pedagogická péče o děti multihandicapované.

Samotná čtvrtá kapitola již staví na základech výše zmíněné disertační práce, jejíž autorkou je I. Madlener, a zabývá se rehabilitací a podpůrnými opatřeními ve vztahu k vícenásobně postiženým. V podkapitolách můžeme najít témata jako např. vizuální vnímání a kognitivní vývoj nebo vliv poškození zraku na psychomotorický vývoj dítěte, vizuální diagnostiku a zrakovou podporu u multihandicapovaných dětí a další.

Za nejobsáhleji zpracovanou považují kapitolu *Podpora jednotlivých zrakových funkcí* a její další rozpracování v podkapitolách. Jako nejzajímavější se jeví podpora rozpoznávání obličeje, kde I. Madlener radí využít např. diapozitivy s motivem obličeje, taktilní poznávání obličeje vlastního, barevnou

změnu vyobrazení obličeje na počítači, maňásky s jasně zvýrazněnými obličejí a další. Velmi poutavou shledávám také podkapitolu nazvanou *Nácvik fixace*, ve které je uvedena spousta možností, jak podpořit jednotlivé složky vizuální fixace.

K závěru bych ráda upozornila na velmi pozoruhodnou přílohu, která by si zasloužila další zpracování a samostatné vydání. Názvem *Sociální učení – otevřená koncepce podpory* tvůrci nastiňují, o kterou část vědění se v ní může pozorný čtenář obohatit. Již při zběžném čtení je zřejmé, že autoři přílohy vycházejí ze zkušeností, které načerpali při práci se zrakově postiženými dětmi, jejich psychikou a rozvíjením dalších stránek osobnosti.

Za velmi přínosnou považuji skutečnost, že na konci každé kapitoly je uveden rejstřík doporučené literatury, ze které čerpali samotní autoři a která jistě pomůže a dodá žádané, v publikaci dostatečně neuvedené informace každému, koho toto téma zaujme.

Tato publikace je podle mého hodna pozornosti minimálně z řad studentů, pro něž je určena především a jejichž knihovnu jistě obohatí a doplní o nově zpracované téma. Pokud by však v ní hledali všeobecný a vše shrnující přehled k problematice osob s kombinovaným postižením a k jejich reedukaci zraku, budou zklamáni, neboť i toto téma si budou samozřejmě muset doplnit z jiné literatury.